

som man er blevet enige om, hvilke lovgivningsinitiativer der må tages for at opfylde direktivets krav til national lovgivning.

Der har været enighed om, at direktivets generelle beskyttelsesniveau i forhold til forbrugerne er lavere end det niveau, som tilsigtes i de eksisterende lovgivninger i de nordiske lande. Det fremgår af direktivets art. 3, at et »kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren«. Direktivet omfatter således kun aftalevilkår, som fra en nordisk synsvinkel er »kvalificeret« urimelige, idet begge direktivets kriterier (i strid med kravene om god tro og en betydelig skævhed til skade for forbrugeren) skal være opfyldt, for at et aftalevilkår kan betegnes som urimeligt, jf. nedenfor under pkt. 5.2.6.

Udgangspunktet for det nordiske arbejde har på den baggrund været, at forbrugerbeskyttelsesniveauet ikke må sænkes ved gennemførelsen af direktivet. Derfor har man valgt at foreslå en løsning, hvorefter generalklausulen i de nordiske aftalelove (aftalelovens § 36) opretholdes uændret, således at beskyttelsesniveauet efter denne bestemmelse ikke sænkes til skade for forbrugerne. Man foreslår i stedet nogle særlige forbrugerbeskyttende bestemmelser, som alene skal supplere § 36.

Endvidere har udgangspunktet for arbejdet været, at principperne for gennemførelsen af direktivet med sikkerhed skal opfylde dettes krav til den nationale lovgivning. Der har dog under drøftelserne været en vis uenighed om, i hvilket omfang visse af direktivets regler kan anses for opfyldt allerede efter den gældende aftalelovgivning i de nordiske lande.

Man har i den nordiske arbejdsgruppe valgt ikke at lave udkast til egentlige fælles lovbestemmelser, idet man har erkendt, at de enkelte lande kan have behov for rent lovteknisk at gennemføre de principper, som man er blevet enige om, på forskellig måde.

Det foreliggende lovforslag er udarbejdet i overensstemmelse med den forståelse af direktivet og de hovedretningslinjer for gennemførelsen, som man i den nordiske arbejdsgruppe er blevet enige om.

I det følgende gennemgås direktivets enkelte civile bestemmelser i lyset af de nordiske drøftelser.

De civile bestemmelser i direktivet findes i art. 3-6. I overvejelserne må tillige inddrages art. 1 og 2, som fastlægger direktivets anvendelsesområde, samt art. 8, hvorefter der er tale om et minimumsdirektiv.

5.2.2. Direktivets anvendelsesområde.

Efter direktivets art. 1, stk. 1, finder direktivet anvendelse på aftaler mellem erhvervsdrivende og forbrugere. Erhvervsdrivende og forbrugere er nærmere defineret i art. 2, jf. nedenfor under pkt. 5.2.3.

Det fremgår af præambelen, at direktivet skal lette etableringen af det indre marked samt beskytte borgerne i deres egenskab af *forbrugere* ved erhvervelse af varer og tjenesteydelser gennem aftaler. Direktivet finder derfor ikke anvendelse på bl.a. arbejdskontrakter, aftaler vedrørende arve- og familieret samt på aftaler om oprettelse af selskaber og om disses vedtægter. Det anføres udtrykkeligt, at direktivet omfatter aftaler, der indgås som led i erhvervsvirksomhed af offentlig karakter.

Det må lægges til grund, at aftaleloven, som gælder på formuerettens område, dækker direktivets anvendelsesområde. Det bemærkes herved, at aftaleloven også finder anvendelse på formueretlige aftaler indgået med det offentlige.

Efter art. 1, stk. 2, er aftalevilkår, der afspejler love, bindende administrative forskrifter samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller fællesskabet er part i, ikke underlagt direktivets bestemmelser. Deklaratoriske og udfyldende love (f.eks. købeloven og søloven) samt bestemmelser og principper i internationale konventioner er således ikke undergivet kontrol efter direktivet. Den pågældende artikel er ifølge præambelen indsat ud fra en antagelse om, at der i national lovgivning ikke findes regler, som medfører urimelige aftalevilkår i forbrugeraftaler. Medlemsstaterne bør dog sørge for, at der ikke forekommer bestemmelser i deres nationale lovgivning, som medfører urimelige aftalevilkår.

Aftalelovens § 36 indeholder ikke en tilsvarende undtagelse med hensyn til udfyldende love m.v.

En undtagelsesregel som direktivets art. 1, stk. 2, har efter Justitsministeriets opfattelse kun teoretisk betydning. En tilsvarende undtagelsesregel foreslås derfor ikke medtaget i gennemførelsesloven.

De øvrige nordiske lande har under drøftelserne i arbejdsgruppen givet udtryk for samme opfattelse.

5.2.3. Forbrugeraftaler.

I direktivets art. 2 defineres en forbruger som en fysisk person, der i forbindelse med de af direktivet omfattede aftaler ikke handler som led i sit erhverv, mens en erhvervsdrivende defineres som en fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med de af direktivet omfattede aftaler handler som led i sit erhverv, hvad enten dette er offentligt eller privat.